

Rozszerzenia Unii Europejskiej

Polska w UE

Polska jest członkiem Unii Europejskiej od 1 maja 2004 r. na mocy Traktatu Akcesyjnego podpisanego 16 kwietnia 2003 r. w Atenach. Jako państwo członkowskie Polska ma możliwość wpływania na kształt decyzji podejmowanych na forum UE.

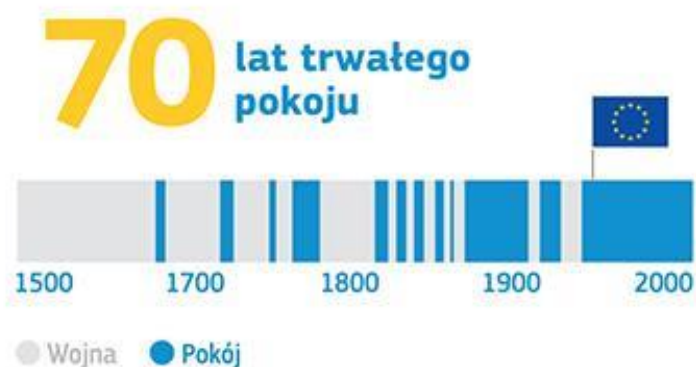
Unia Europejska osiągnęła wiele sukcesów, które przyniosły korzyści mieszkańcom krajów członkowskim, w tym obywatelom Polski. Do największych osiągnięć można zaliczyć:

- pokój,
- swobodę wyboru miejsca zamieszkania, nauki lub pracy w całej UE dla wszystkich obywateli UE,
- największy na świecie jednolity rynek,
- wsparcie i pomoc rozwojową dla milionów ludzi na całym świecie.

Integracji europejskiej zawdzięczamy ponad pół wieku pokoju i stabilności na obszarze państw członkowskich.

UE odgrywa także ważną rolę w dyplomacji i działa na rzecz promowania tych samych wartości, takich jak

demokracja, podstawowe wolności czy praworządność. Za osiągnięcia w tym zakresie w 2012 r. UE otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla.

Dzięki funkcjonowaniu jednolitego rynku w UE możliwe jest swobodne przemieszczanie się ludzi, towarów, usług i kapitału na obszarze państw członkowskich. Każdy obywatel UE ma prawo wyboru, w którym państwie członkowskim chce pracować, studiować czy też zamieszkać na emeryturze. Każde państwo członkowskie musi traktować obywateli innego państwa UE pod względem zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego i podatków w taki sam sposób, w jaki traktuje swoich własnych obywateli.

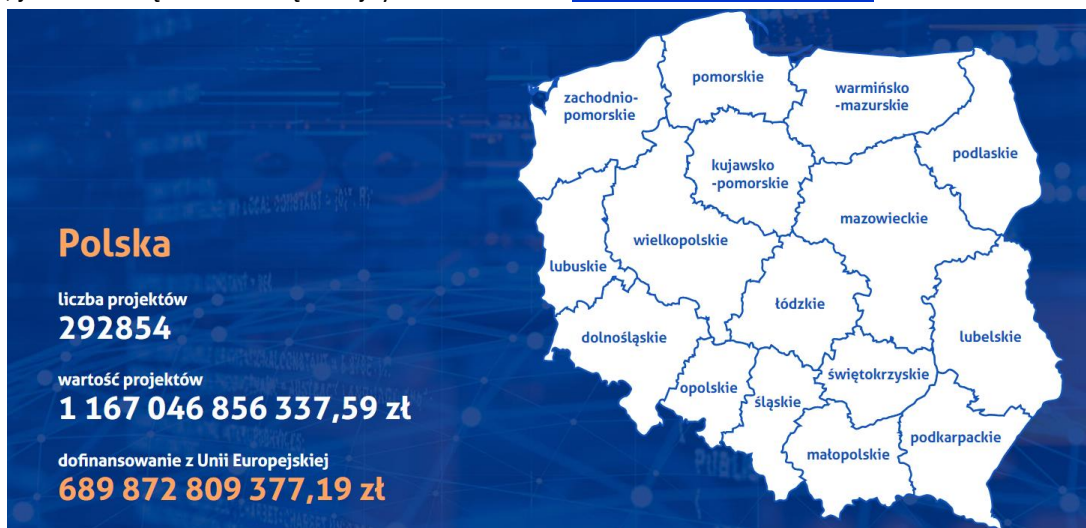
Polska jest jednym z największych beneficjentów netto UE. Saldo transferów pomiędzy Polską a Unią Europejską w latach 2004-2022 (do lutego 2022 r.) jest dla Polski dodatnie i wynosi ponad 144,8 mld EUR. Według danych z lutego 2022 r. Polska wpłaciła od maja 2004 r. do budżetu UE ponad 71,1 mld EUR. W tym samym okresie Polska pozyskała z unijnego budżetu ponad 216,1 mld EUR. Dotychczas Polska otrzymała z UE:

- 140,4 mld EUR w ramach polityki spójności,
- 68,5 mld EUR w ramach polityki rolnej UE
- na pozostałe kategorie transferów obejmują m.in. środki przedakcesyjne, CEF, Fundusz Migracyjny, a także tzw. pozostałe transfery.

Wysokość wpłaty do budżetu UE dla każdego kraju UE oblicza się, uwzględniając możliwości danego kraju. Im większa gospodarka, tym większy wkład do budżetu. Celem budżetu UE nie jest redystrybucja dochodów, ale skoncentrowanie się na wspólnych potrzebach wszystkich Europejczyków.

Kwoty wpłacone do budżetu UE przez Polskę wspierają finansowanie programów i projektów – takich jak budowa dróg, stypendia dla naukowców i ochrona środowiska – we wszystkich krajach UE.

Zobacz, jak Polska się zmienia dzięki unijnym funduszom → <https://mapadotacji.gov.pl/>

Rozszerzenia Unii Europejskiej

O członkostwo w Unii może ubiegać się każde państwo europejskie, które szanuje wspólne wartości i zobowiązuje się je promować (art. 49 TUE).

Kraj zainteresowany członkostwem musi spełnić kryteria akcesyjne. Zdefiniowała je Rada Europejska na szczycie w Kopenhadze w 1993 r., często więc określa się je mianem **kryteriów kopenhaskich**. Kryteria kopenhaskie wyznaczają krajom zainteresowanym członkostwem szereg warunków demokratycznych, gospodarczych i politycznych. Kandydaci muszą mieć stabilne instytucje gwarantujące demokrację, praworządność, przestrzeganie praw człowieka oraz poszanowanie i ochronę mniejszości; sprawną gospodarkę rynkową oraz zdolność sprostania konkurencji i siłom rynkowym wewnątrz UE oraz zdolność do podjęcia i wypełnienia zobowiązań wynikających z członkostwa, w tym gotowość do realizacji celów unii politycznej, gospodarczej i walutowej.

KRYTERIA KOPENHASKIE

• stabilność instytucji gwarantujących demokrację, praworządność, prawa człowieka oraz poszanowanie i ochrona mniejszości;

sprawnie funkcjonująca gospodarka rynkowa oraz możliwość sprostania konkurencji i radzenia sobie z siłami rynkowymi wewnątrz UE

• zdolność do przyjęcia zobowiązań członka Unii, w tym dostosowania się do celów unii politycznej, gospodarczej i walutowej, oraz przyjęcia wspólnych przepisów, norm i polityki, które tworzą prawodawstwo UE (wspólnotowy dorobek prawny)

Państwo, które wyraża chęć przystąpienia do UE, kieruje wniosek do Rady, która z kolei zwraca się do Komisji o wydanie opinii. O wpłynięciu wniosku powiadamiany jest Parlament Europejski. Jeśli opinia Komisji jest pozytywna, Rada Europejska może, na podstawie jednomyślnej decyzji, nadać takiemu państwu status kraju kandydującego. Na podstawie zalecenia Komisji Rada podejmuje decyzję – także jednogłośnie – czy należy rozpocząć negocjacje akcesyjne. Ogół prawodawstwa UE (wspólnotowy dorobek prawny) dzieli się na ponad 30 rozdziałów obejmujących poszczególne obszary polityki unijnej. Przed rozpoczęciem faktycznych negocjacji Komisja przedkłada sprawozdanie z przeglądu

prawodawstwa w kontekście każdego rozdziału. Na podstawie zalecenia Komisji Rada jednogłośnie decyduje o otwarciu nowych rozdziałów negocjacyjnych. Po zakończeniu negocjacji dotyczących wszystkich rozdziałów w traktacie o przystąpieniu pomiędzy państwami członkowskimi a państwem przystępującym określa się warunki członkostwa, w tym również ewentualne klauzule ochronne i ustalenia przejściowe. Traktat o przystąpieniu może zostać podpisany dopiero po uzyskaniu zgody Parlamentu oraz jednomyślnej decyzji Rady. Następnie zostaje on przekazany do ratyfikacji przez wszystkie umawiające się państwa, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi (tj. ratyfikacja przez parlament lub w drodze referendum).

Z uwagi na dużą ilość unijnych przepisów, które każde państwo musi wdrożyć do prawa krajowego, proces negocjacji wymaga dużo czasu. W okresie przedakcesyjnym kraje kandydujące otrzymują pomoc finansową, administracyjną i techniczną.

Kolejne rozszerzenia stanowiły istotny element negocjacji instytucjonalnych, które doprowadziły do przyjęcia traktatu lizbońskiego. Unia Europejska musiała dostosować swoje instytucje i proces podejmowania decyzji do przyjęcia nowych państw członkowskich oraz zadbać o to, aby rozszerzenie nie odbywało się kosztem wydajnego i odpowiedzialnego kształtowania polityki.

Kolejne rozszerzenia UE

•2013

- Chorwacja

•2007

- Bułgaria i Rumunia

•2004

- Cypr, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia i Węgry

•1995

- Austria, Finlandia i Szwecja

•1986

- Hiszpania i Portugalia

•1981

- Grecja

•1973

- Dania, Irlandia i Wielka Brytania.

Obecnie do krajów kandydujących, czyli krajów, w których trwa proces transpozycji, czyli włączania przepisów UE do prawa krajowego należą:

- Albania
- Czarnogóra
- Macedonia Północna
- Serbia
- Turcja

Natomiast wśród krajów, które jeszcze nie spełniają kryteriów członkostwa w UE są:

- Bośnia i Hercegowina
- Kosowo*

*Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/99 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

W grudniu 2021 r. Rada do Spraw Ogólnych przyjęła konkluzje o rozszerzeniu oraz procesie stabilizacji i stowarzyszenia. Ministrowie podsumowali poczynione postępy i ocenili sytuację w każdym z krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących. Udzielili wskazówek co do priorytetów reform i potwierdzili zaangażowanie Rady na rzecz unijnej polityki rozszerzenia.

W 2022 r. wniosek o członkostwo w UE złożyły Ukraina, Mołdawia i Gruzja.

Podstawą unijnej polityki akcesyjnej jest odnowiony konsensus w sprawie rozszerzenia, który Rada Europejska zatwierdziła w grudniu 2006 r. Unijni przywódcy uzgodnili wtedy, że podstawą strategii będą:

- konsolidacja zobowiązań UE dotyczących trwających negocjacji akcesyjnych,
- uczciwe i rygorystyczne warunki na wszystkich etapach negocjacji z krajami kandydującymi,
- większa przejrzystość i lepsza komunikacja, tak by zapewnić szerokie i trwałe poparcie społeczne
- zdolność UE do przyjęcia nowych członków.

BIULETYN 5/2022 maj 2022 r.

EUROPE DIRECT Poznań
przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu

Źródła:

<https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/enlargement/>

https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/achievements_pl

https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/poland_pl

https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/joining-eu_pl

<https://www.gov.pl/web/ue/polska-w-ue>

<https://www.poir.gov.pl/strony/wiadomosci/1418-mld-euro-zyskala-polska-w-rozliczeniach-z-budzetem-unii-europejskiej-od-poczatku-czlonkostwa-w-ue/>

Przygotował:

EUROPE DIRECT Poznań
przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu
al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań
tel. 61 8521670,
e-mail: europedirect-poznan@irpoznan.com.pl, www.europe-direct.poznan.pl

Współfinansowane przez
Unię Europejską